

Vänsterpartiets budget för Enköpings kommun år 2023

Barnen är framtiden

November 2022

Vänsterpartiets budgetförslag för Enköpings kommun år 2023

1 Den enskildes välfärd är vårt uppdrag

I trettio år har samma konsekventa politik förts i Enköping såväl som i Sverige i stort. Välfärden har underställts marknaden och allt som inte bedömts som lönsamt har prioriterats ned. Det har lett till stora samhällsproblem som under pandemin orsakat ödesdigra konsekvenser och avslöjat många brister i välfärden. Samtidigt står vi mitt i en klimatkris. Vi förbrukar naturresurser snabbare än vad de kan förnyas. Utan stora steg i närtid mot ett mer hållbart och motståndskraftigt samhälle kommer vår framtid att vara i fara.

Ojämlikheten ökar, med ökad psykisk ohälsa, ökad social orolighet och minskad tillit som följd. Andelen människor i Enköping som lever med en låg ekonomisk standard har ökat de senaste åren och skillnaderna mellan olika områden är stora. Pandemins effekter syns också i klassamhället. De av oss som är trångbodda och inte har möjlighet att arbeta hemifrån har drabbats hårdare av covid-19 än andra.

Som ytterligare påfrestningar har nu Rysslands anfallskrig mot Ukraina medfört väldigt stora belastningar för vårt samhälle.

Vi lever också i ett samhälle där mäns och kvinnors livsvillkor skiljer sig åt. Det syns bland annat i lönebeskedet, sjuktal och utsatthet för våld i nära relationer. Betydligt färre unga kvinnor än unga män i länet uppger att de kan föra fram sina åsikter inom politiken.

Politik ska leda till ett bättre liv för alla. Medan andra partier förlitar sig på marknaden och blundar för klimatkrisen och växande ojämlikhet vill Vänsterpartiet bygga upp ett starkt samhälle för att rusta oss, kommunen och dess medlemmar, för att tillsammans lösa problemen.

Enköpings kommun bör sträva efter att återkommunalisera så många verksamheter som är ekonomiskt, socialt och verksamhetsmässigt försvarbart. Våra skattepengar ska inte gå till vinster hos privata företag om det går att undvika.

YRKANDE 1: Kommunstyrelsen ges i uppdrag att göra en plan för återkommunalisering av privatiserad verksamhet.

2 Kris

På grund av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och därmed sammanhängande skeenden stiger kommunens kostnader väldigt mycket. Elpriserna och andra energipriser liksom livsmedelspriser ökar mycket och det är även andra stora kostnadsökningar. Detta gör inte bara enskilda personers ekonomi ansträngd utan detta det tär också hårt på den kommunala ekonomin. Kommunens skatteinkomster och statliga bidrag har heller inte ökat i den takt man förut trott.

Kommunens olika skattefinansierade förvaltningar har räknat ut vad de skulle behöva för resurser för år 2023 för att upprätthålla sina ambitionsnivåer. Det förslag till budget som den blågröna sexpartikoalitionen som styr i Enköping lagt är 95 miljoner mindre än det förvaltningarna räknat fram. Därtill kommer att man lagt en sparpost som ännu inte är fördelad på förvaltningarna om 55,4 miljoner kronor. Man kan således räkna med att det saknas cirka 150 miljoner kronor för att upprätthålla kvalitet och utbud i den kommunala verksamheten. Om detta skulle kompenseras fullt ut med en skattehöjning skulle skatten behöva höjas med 1,5 procentenhet. Vänsterpartiet vill inte höja skatten för år 2023.

Även om det framräknade underskottet kan minskas genom att effektivisera framför allt administration inom kommunen så är det Vänsterpartiets uppfattning att det för år 2023 inte finns utrymme för några större kostsamma reformer i Enköping. Med anledning av detta mycket begränsade utrymme är förslagen i detta budgetförslag mer återhållsamma än de annars skulle ha varit.

När nu alla förvaltningar åläggs att spara och det därtill finns en stor besparingspost som vi ännu inte vet hur det slår är det viktigt att ange hur besparingar ska ske. En viktig sak är att de olika kommunala beslutsfattarna vid alla besparingar alltid har i åtanke att värna personer med låga inkomster och andra utsatta personer.

YRKANDE 2: Alla kommunala beslutsfattare ska instrueras att vid alla besparingar göra dem så att personer med låga inkomster och andra utsatta personer drabbas så lite som möjligt.
--

3 Politikernas arvoden

I de kristider som nu råder är det viktigt att alla hjälps åt. Det är då inte rimligt att höja kommunpolitikernas, de förtroendevaldas, arvoden och löner. Arvodena, framför allt för de heltidsanställda, ligger långt över normala löner i samhället. Det kan finnas skäl för rätt höga löner för förtroendevalda med stort ansvar men det är inte ansvarsfullt att i det läge som nu råder i samhället att öka arvoden och lönerna. För övrigt skrivs arvodena ändå upp med samma procenttal som riksdagsledamöternas ersättningar höjs.

Vänsterpartiet vill att kommunfullmäktiges beslut om höjda arvoden för förtroendevalda i Enköping (beslut 2022-06-13 paragraf 94 punkt 1) rivs upp och att de arvodesregler som gällt innan det beslutat fattades fortsätter att gälla. Härigenom kan 5,7 miljoner kronor frigöras för andra ändamål.

YRKANDE 3: Beslutet att ändra arvodena för de förtroendevalda rivs upp.

4 Resultat och resultatutjämningsreserv

Om kommunen för år 2023 bestämmer om ett nollresultat i stället för det i och för sig försiktiga resultat om 0,5 procent som den blågröna sexpartikoalitionen som styr i Enköping gjort frigörs 16 miljoner kronor att använda år 2023. Om man därtill utnyttjar den resultatutjämningsreserv som avsatts om 30 miljoner finns det sammanlagt 46 miljoner att budgetera.

YRKANDE 4: Kommunens resultat för år 2023 beräknas till 0 kronor.

YRKANDE 5: Kommunens resultatutjämningsreserv om 30 miljoner kronor utnyttjas år 2023.

5 Bra med budgetrevision

Den blågröna sexpartikoalitionen som styr i Enköping har aviserat att det ska göras en ändringsbudget senast i juni. Det tycker Vänsterpartiet är bra. Förhoppningsvis ser den ekonomiska situationen ljusare ut då.

YRKANDE 6: Vänsterpartiet yrkar bifall till att en ändringsbudget ska göras senast i juni 2023.

6 Miljö och klimat

Vänsterpartiet vill att kommunen vid alla tillståndsbeslut och andra beslut ska utnyttja de möjligheter som riksdagen givit kommunerna i miljöbalken, plan- och bygglagen och andra lagar för att ställa krav utifrån hälso-, miljö- och klimataspekter. Vi vill att kommunen bjuder in det lokala näringslivet för att gemensamt avge klimatlöften om en snabb grönomställning i Enköping.

Vi vill att kommunen installerar solpaneler på kommunens alla fastigheter och startar ett kommunalt solcellsbolag för att ta tillvara på överskottsel. Solceller kan även monteras på fasader. Enköping bör erbjuda hyreshus att installera kommunala solpaneler på taken där överskottet återbetalas till hyresgästerna.

Enköpings kommun äger mycket mark. Som markägare kan vi bidra till ökad biologisk mångfald. Genom att omvandla gräsmattor till stadsängar underlättar vi för pollinerande insekter. Vi kan dessutom plantera fruktträd och bärbuskar på gemensamma grönytor för att ge Enköpingsborna tillgång till riktigt närproducerad frukt.

Vi vill att kommunen anställer en klimatstrateg med uppdrag att se till att klimatomställning och klimatanpassning blir en självklar del av arbetet inom kommunens alla förvaltningar.

YRKANDE 7: En klimatstrateg ska anställas med uppdrag att se till att klimatomställning och klimatanpassning blir en självklar del av arbetet inom kommunens alla förvaltningar.

7 Näringsliv, jordbruk och företag

Alla kommunens medlemmar ska kunna leva ett gott liv vilket bland annat kräver goda förutsättningar för jordbruksnäringen och annan näringsverksamhet i kommunen. Vänsterpartiet tror på företag, och att dessa kan skapa jobb. Vi vill därför öka samarbetet med dessa genom att inrätta ett näringslivsråd i kommunen.

Ett svenskt jordbruk är grundläggande för landets livsmedelsförsörjning. Vi i Vänsterpartiet vill gynna Enköpings bönder. Vi vill att kommunen riktar sina upphandlingar så de omfattar lokalt producerad mat som är hälsosam och klimatsmart.

Vänsterpartiet vill i första hand att kommunen ska bedriva verksamhet i egen regi. Behöver kommunen anlita entreprenörer ska dessa ha svenska kollektivavtal. Vid upphandling ska fackliga organisationer bjudas in till dialog. Vi vill att kommunens inköp ska genomföras på ett strategiskt sätt för att uppnå hållbarhet, schyssta villkor för arbetare och vara en del av arbetet för ett hållbarare Enköping för både människa och natur.

YRKANDE 8: Kommunstyrelsen ska utreda eller låta utreda de lämpligaste formerna för att inrätta ett näringslivsråd i kommunen.

YRKANDE 9: Kommunen ska i alla sina upphandlingar så långt det är möjligt rikta sina upphandlingar så de omfattar lokalt producerad mat som är hälsosam och klimatsmart.

YRKANDE 10: Vid upphandlingar ska entreprenörer med svenska kollektivavtal utnyttjas.

8 Kommunens engagemang i bostadsfrågan

Genom kommunala bostads- och byggbolag har vi möjlighet att förverkliga en bostadspolitik där alla har rätt till en bostad. För Vänsterpartiet är det självklart att Enköping ska verka för sänkta hyror och nybyggnation med rimliga hyresnivåer. Det är därför viktigt att EHB har kontroll över byggprocessen till sina egna ny- och ombyggnationer, t.ex. genom att Enköpings kommun bildar ett eget byggbolag. Vi vill dessutom starta ytterligare ett kommunägt bostadsbolag med uppdrag att satsa på särskilda projekt som inte ingår i EHB:s uppdrag: nya byggmetoder, byggmaterial, arkitektur med mera.

Kommunen ska, via EHB och genom det kommunala planmonopolet, ställa krav på att all ny- och ombyggnad sker energieffektivt med klimat- och miljöriktiga produkter. Det ger lägre kostnader i framtiden och sparar miljön. EHB ska ta fram miljö- och energideklarationer på samtliga lägenheter. Kommunen måste säga nej till allt byggande med direktverkande el och ställa tydliga krav på utbyggnad av fjärrvärme i hela staden. Alla nya hus bör också vara försedda med solceller.

YRKANDE 11: Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda eller låta utreda bildandet av ett kommunalt byggbolag.

YRKANDE 12: Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda eller låta utreda bildandet av ett kommunalt byggbolag med uppdrag att satsa på särskilda projekt som inte ingår i EHB:s uppdrag: nya byggmetoder, byggmaterial, arkitektur med mera.

YRKANDE 13: Kommunstyrelsen ska ta fram kravprofiler för att kommunen, via EHB och genom det kommunala planmonopolet, ska ställa krav på att all ny- och ombyggnad sker energieffektivt med klimat- och miljöriktiga produkter.

9 Arbetsliv

Vänsterpartiets vill skapa förutsättningar för full sysselsättning. Partiets politik bygger på rätten till tillsvidareanställningar, lika lön för likvärdiga arbeten oavsett könstillhörighet, bra arbetsmiljö och ett stimulerande arbetsinnehåll. Vidare anser Vänsterpartiet att arbetslivet måste utformas med största möjliga hänsyn till människors familjeliv och med heltidsanställningar som rättighet och deltid som möjlighet för den som så önskar. Enköpings kommun bör sträva efter att radera könsrelaterade orättvisor vad gäller olika löner och pensioner. Delade arbetspass borde så snart som möjligt fasas ut då de är fördärliga för den anställde och gör det svårare att leva ett normalt liv.

Enköpings kommun skall arbeta för att minska arbetslösheten och lösa den kompetensbrist som många småföretagare drabbas av. Detta görs bäst genom att möjliggöra fler yrkesutbildningar och samverka mellan kommunen, Arbetsförmedlingen, andra offentliga aktörer och småföretag i kommunen. Unga ska inte behöva starta sitt vuxenliv med arbetslöshet. Enköpings kommun ska erbjuda fler ungdomar sommarjobb, praktikplatser och yrkesutbildningar.

Vänsterpartiet vill inte att Enköpings stad ska anlita bemanningsföretag. En stark offentlig sektor kräver mycket personal. Vänsterpartiets arbete för en bra, solidariskt finansierad välfärd är också ett sätt att skapa fler arbeten.

För att hjälpa och stötta kommunmedlemmarna finns ett stort antal anställda. Vänsterpartiet vill vara en garant för att lönesättningen för våra anställda är jämställd och att arbetsvillkoren är sådana att man orkar arbeta fram till pension. Enköpings kommun ska vara en bra arbetsgivare åt sina anställda!

YRKANDE 14: Delade arbetspass ska avskaffas så fort som möjligt.

YRKANDE 15: Alla nämnder ska sträva efter att erbjuda sommarjobb och praktikplatser samt initiera yrkesutbildningar.

YRKANDE 16: Kommunen ska undvika att anlita bemanningsföretag och i stället anställa fast egen personal.

10 Utbildning – barnen är framtiden

Målet måste vara att alla elever ska klara av skolan. Skolan ska vara av högsta kvalitet. De elever som har svårigheter i skolan ska ges extra anpassningar och vid behov åtgärdsprogram. De som har lätt för sig i skolan ska ges stimulans att nå så långt det är möjligt. Enköpings kommun måste satsa på att alla elever når godkänt i alla ämnen och att de som har förutsättningar därtill utvecklas så långt det är möjligt. Förskolan måste ge en bra grund för detta. Utbildning är den viktigaste resursen för framtiden!

Även om skollagen tillåter friskolor är det Vänsterpartiets åsikt att kommunen inte ska uppmuntra sådana. Skola – liksom vård och omsorg – bör bedrivas i egen regi för medlemmarnas bästa.

Alldeles för många barn lämnar grundskolan utan att vara behöriga till gymnasiet. Vi i Vänsterpartiet vill satsa mer på skolan och förskolan och öka stödet till föräldrar (till exempel i samarbete med Region Uppsala med fler familjecentraler).

En väl fungerande förskola och skola är en viktig resurs – förmodligen den viktigaste – för att motverka kriminalitet och för att hjälpa nya invånare in i vårt samhälle. Låt oss inte snåla på anslagen till dessa utan i stället satsa på barn och elever för en bättre framtid!

Vi vill bygga en skola där varje barn kan känna sig hemma och kunna vara sig själv tillsammans med andra oavsett klassbakgrund, var man är född, kön, sexualitet och om man är troende eller icketroende. Så skapar vi förutsättningar för ett samhälle fritt från rasism, sexism, homo-, bi- och transfobi samt funkofofi. Religionsfrihet innebär att skolorna ska vara fri från all religiös påverkan, däremot ska kunskap ges om olika religioner. Skolan ska bedriva en likvärdig utbildning baserad på vetenskaplig kunskap för alla barn oavsett religiös tro och undervisningen ska inte grundas på en specifik religion.

Förskollärare, lärare och annan personal måste hela tiden erbjudas vidareutbildning för att på så bra sätt som möjligt möta alla elever i skolan. Många elever har av olika skäl behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan måste kunna vara ett gott stöd till även dessa elever.

Vi i Vänsterpartiet har höga ambitioner för förskolan, grund- och gymnasieskolan och komvux. För att vår skola ska bli riktigt bra krävs satsningar på skolbibliotek, skolhälsovård, läromedel, specialpedagoger, lärartäthet och givetvis ska de som arbetar med de minsta barnen ha arbetskläder. Vi kräver att även friskolor ska ha goda skolbibliotek.

YRKANDE 17: En allmän förstärkning ges till förskolan och skolan för att säkerställa att skolan uppnår minst de mål som skollagen stipulerar.

11 Välfärden är till för alla

Välfärden är till för alla – inte bara de som har råd. Vård- och omsorg är ett av kommunens största ansvar och därför kan vi inte sluta ta vårt ansvar genom att privatisera. Vi vill se en jämlik, kommunal vård- och omsorg som inte mäts i minuter – utan i kvalité. Vi tror på människor och tillitsbaserad styrning. Därför vill vi ta bort minutstyrda scheman inom äldreomsorgen.

Kvaliteten på vården ska vara styrande, inte kostnaderna. Äldre ska känna sig trygga med den personal som kommer till deras hem. De anställda ska ges adekvat utbildning bland annat för att kunna kommunicera med de äldre. För att uppnå riktig valfrihet ska äldre själva kunna styra de dagliga insatserna, snarare än vilket företag de vill ha. Därför kommer vi att fortsätta återkommunalisering av äldreomsorgen i Enköpings kommun, att när avtal löper ut ska kommunen återta driften.

De äldre ska kunna ges valfrihet genom en meningsfull vardag och social gemenskap. De ska kunna vistas ute och upprätthålla vanor och intressen. Därför vill vi återinrätta träffpunkten på Kryddgården. Och vi vill starta ännu fler träffpunkter runt om i Enköpings tätorter – för allas rätt till ett värdigt liv. Vi vill skapa fler sociala mötesplatser för äldre för att motverka ensamhet och underlätta för enköpingsbor att leva ett aktivt och självständigt liv oavsett ålder.

Våld i nära relationer är en av de yttersta konsekvenserna av vårt patriarkala samhälle. Alla kommunens förvaltningar måste därför ha kunskap om denna fråga för att de ska kunna agera förebyggande och uppmärksamma när någon blir utsatt.

Klyftorna i samhället måste minska, för att alla ska kunna leva ett bra liv. Barnfattigdom måste bekämpas. Att satsa på socialt, förebyggande arbete gör stor skillnad för individen och sänker samhällets kostnader på sikt. Ungdomar som hoppar av eller inte börjar gymnasiet måste följas upp och erbjudas vettig sysselsättning eller utbildning.

YRKANDE 18: Det inrättas flera träffpunkter i kommunen.

YRKANDE 19: Socialtjänsten måste ges medel för att kunna göra ett gediget arbete mot våld i nära relationer och för att kunna satsa på förebyggande insatser.

12 Föreningsliv, kultur och idrott

Trygghet skapas av ett tryggt samhälle som håller ihop och skapar mötesplatser för alla människor. Kulturen har stor betydelse för trygghet och en avgörande betydelse för demokratin. Kulturen får människor att mötas och den är ett bra verktyg för exempelvis integration. Ett fritt och levande kulturliv skapar ett tryggt, vackert och glädjerikt samhälle. Det utgör ett kitt som håller människor samman och ger oss en grund att stå på för att kunna förstå och ta ställning till samhället. Vi vill se kulturen som en jämställd och jämlik aktivitet där alla har möjlighet att delta oavsett ekonomi, ålder och bakgrund.

Enköpings kommun är till ytan en stor kommun och många Enköpingsbor bor utanför staden Enköping, på landsbygden eller i någon av tätorterna Örsundsbro, Grillby, Bredsand, Haga, Skolsta, Hummelsta, Fjärdhundra eller Lillkyrka. I dagsläget saknas det idrotts- och fritidsanläggningar i flera tätorter. Det vill vi ändra på. Därför vill Vänsterpartiet i Enköping att kommunen ska skapa fler platser i hela Enköping för både organiserad och spontana fritidsaktiviteter.

Enköping är på gott och ont, en stad som ligger nära andra stora städer. Här har vi i kommunen ett ansvar att skapa och möjliggöra att fler kan delta i aktiviteter på hemmaplan. Enköping både har, och har haft potential, att utvecklas till en grönskande kultur- och fritidskommun. Därför vill vi att kommunen ska renovera Joar Blå snarast, så att vi kan få det kultur- och medborgarhus som Joar Blå en gång varit, men vi vill inte att all kultur ska vara på samma plats för det blir vare sig mer eller bättre kultur om allt ska trängas i samma hus. Enköpings kommuns konsthall ska få fortsätta utvecklas i vackra Tingshuset och muséet ska få stanna kvar i kulturhistoriska intressanta och viktiga rådhuset. Detta skapar då en levande "kulturgata"

längs Kyrkogatan som börjar uppe vid Kulturskolan och Tingshuset och sedan slutar den nere vid Joar Blå och Enköpingsån.

YRKANDE 20: Kommunen ska planera för fler idrottsanläggningar i hela kommunen.

YRKANDE 21: Kommunen ska skapa en "kulturgata" längs Kyrkogatan som börjar uppe vid Kulturskolan och Tingshuset och sedan slutar den nere vid Joar Blå och Enköpingsån.

Vänsterpartiet anser att kommunen ska utveckla sitt samarbete med de ideella föreningar som verkar i kommunen. Processen att skriva avtal om IOP – idéburet offentligt partnerskap – måste ge resultat. Framför allt är det mycket angeläget att Kvinnojouren, Brottsofferjouren och RIA Hela människan snabbt får sådana avtal. De gör mycket värdefulla insatser för Enköpings kommun och bör kunna ges det stöd som IOP-avtal är tänkta att ge. Även andra föreningar är mycket viktiga att skriva mer långsiktiga avtal med.

YRKANDE 22: Kommunstyrelsen ges i uppdrag att snabba på processen med att ingå IOP-avtal.

Här vill Vänsterpartiet flika in att vi stödjer de förslag om badramp i Sommarro och föreningarnas hus som den blågröna sexpartikoalitionen som styr i Enköping lagt.

YRKANDE 23: Vänsterpartiet yrkar bifall till de förslag om satsning på badramp i Sommarro och föreningarnas hus som den blågröna sexpartikoalitionen som styr i Enköpings lagt.

13 Säkerhet och beredskap

Vår kommun måste ha en bra beredskap för när eller om kriser inträffar. Det vill säga vi måste ha ett civilförsvaret som fungerar. Kommun och befolkningen måste kunna försörjas med livsnödvändiga resurser samt att de viktigaste samhällsfunktionerna måste fungera när krisen inträffar. Vänsterpartiet vill att kommunen är mycket aktiv i dessa frågor, gärna i samarbete med statliga och regionala myndigheter.

Frågor vi ställer oss är: Hur bör kommunen samarbeta med Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB? Finns det planer och reserver för att kunna sörja för kommunens medlemmar även när kriser kommer? Finns det fungerande skyddsrum? Finns det planer hur man hantlar stora skyfall eller långa perioder av torka? Dessa frågor har fått förnyad aktualitet med anledning av det förändrade världsläget. Kommunens krisberedskap måste vara på tå för att kunna skydda kommunens medlemmar vid svårare kriser, exempelvis vid skogsbränder, cyberattacker eller om elnätet slås ut.

Traditionellt har Sverige och Sveriges kommuner satsat på olika fredsbevarande åtgärder. Sådana åtgärder kan vara att skaffa vänorter i andra länder och att uppmuntra internationella utbyten inom t.ex. kultur, idrott, annan föreningsverksamhet och inom politiken. Sådana satsningar bör fortsätta.

YRKANDE 24: Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en plan för hur kommunen bäst kan arbeta för säkerhet och beredskap.

14 Makten och medlemmen

Vi medlemmar i Enköpings kommun anförtror makt till våra politiker och tjänstemän. Staten överlåter också makt till kommunens politiker och tjänstemän. Det är viktigt att maktutövningen sker på ett rättssäkert och rättvist sätt och att de grundläggande rättsstatliga reglerna iakttas vid maktutövningen.

För Vänsterpartiet är det viktigt att alla medlemmar behandlas på ett respektfullt och värdigt sätt. De som fattar beslut ska följa gällande regler och nämnder och tjänstemän ska följa de beslut som kommunfullmäktige tagit i till exempel i detaljplanefrågor.

Vänsterpartiet vill särskilt värna om att de som kommer i kontakt med kommunen ska behandlas lika, sakligt och opartiskt. Rättssäkerhet, rättvisa och medlemmarnas bästa ska råda! Detta vill vi särskilt bevaka i vårt kommunpolitiska engagemang.

Största möjliga transparens och mesta möjliga insyn bör råda. Därför vill vi att alla upphandlingar och andra avtal med fristående organ innehålla en klausul om allmänhetens och massmedias tillgång till handlingar. Även i verksamhet som drivs i egen regi ska medlemmarna och massmedierna ha största möjliga insyn. Meddelarskydd är väsentligt för att få till stånd transparens och insyn.

YRKANDE 25: I alla upphandlingar ska de innehålla ett krav på att meddelarfrihet och rätt att ta del av handlingar ska finnas.

YRKANDE 26: Kommunstyrelsen ges i uppdrag att noga övervaka att alla anställda och förtroendevalda får utbildning rörande insyn, transparens, allmänna handlingar, objektivitet och rättssäkerhet.

15 I egen regi

All offentlig makt utgår från folket. Av de makter som inte utgår från folket är den makt som följer med ägande den mest betydelsefulla.

Den offentliga makten utövas utan vinstintresse och med målet att ge största möjliga nytta till självkostnadspris (undantag finns). Invånarnas inflytande och nytta är viktigt för den offentliga makten.

Ägarmakten utövas med vinstintresse som drivkraft (undantag finns). Marknaden och vinsten är viktiga för ägarna.

I Sverige har vi ett blandekonomiskt system. Detta innebär att ägarmakten till viss del har tyglats och att allt inte bestäms på en marknad. Det är den offentliga makten som begränsar ägarmakten. Den offentliga makten står därför i motsatsställning till ägarmakten. De olika politiska partierna är mer eller mindre intresserade av att inskränka ägarmakt. Valen påverkar därför denna balans.

Offentlig förvaltning får överlämnas till enskilda (vanligen företag), d.v.s. överlämnas i ägarmaktens vård. Om sådant överlämnande sker uppstår en konflikt mellan vinstmaximeringsmålet och målet som avser största möjliga nytta till självkostnadspris. Vid överlåtelse av offentlig förvaltning till ägarmakten är uppföljning och kontroll viktiga. Annars finns risk att vinstmaximeringen går ut över kvaliteten i förvaltningen.

Många värden som ska produceras är dock svåra att kontrollera. Det gäller framför allt kommunala uppgifter som vård, skola och omsorg som därför alltid bör utföras i allmän regi. Detsamma anser de flesta gäller försvar, polis och rättsväsende.

För andra områden kan man fundera på om det fungerar att överlåta till ägarmakten att utföra tjänsterna, men man måste då räkna med att en del av det man betalar går till vinster som inte kommer det allmänna eller nyttjarna tillgodo.

Kräver kommunal verksamhet tillgång till exempelvis fastigheter bör det mest ekonomiska vara att kommunen själv äger dessa. Man slipper då bekosta vinst till ägarna. Således bör t.ex. vård, skola och omsorg men även t.ex. energiverk, vattenverk och avloppsanläggningar drivas i egna lokaler och anläggningar. Allmännyttan är ett annat exempel på där ägande i det kommunal regi gynnar invånare.

Man bör således alltid sträva efter ska utföra kommunala förvaltningsuppgifter i egen regi. Vidare bör kommunal egendom inte säljas ut och kommunal verksamhet bör i huvudsak bedrivas i egna anläggningar och byggnader.

Utöver yrkande 1 ovan och vad som övrigt anförts ovan om Vänsterpartiets syn på privata lösningar av kommunal förvaltning yrkar vi följande.

YRKANDE 1: Kommunstyrelsen ges i uppdrag att göra en plan för återkommunalisering av privatiserad verksamhet.

YRKANDE 27: När avtalen med privata utförare inom vård och omsorg löper ut ska dessa verksamheter återkommunaliseras.

YRKANDE 28: Ett nytt kommunhus bör byggas i kommunal regi och ägas av kommunen.

YRKANDE 29: Kommunen ska på inget sätt uppmuntra etablering av fristående skolor och förskolor och därtill inte heller på något sätt underlätta sådana etableringar.

16 Driftsbudget 2023

Med beaktande av det som framförts ovan formulerar Vänsterpartiet följande avslutande yrkande.

YRKANDE 30: Vänsterpartiet yrkar att följande budget fastställs för år 2023:

Ändamål	De blå-grönas budget	Vänsterpartiets budget	Skillnad
Kommunstyrelsen	178	174	-4
Miljö- och byggnadsnämnd	25	25	
Socialnämnd	276	280	4
Teknisk nämnd	147	147	
Upplevelsenämnd	164	167	3
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd	1 349	1 382	33
Vård- och omsorgsnämnd	968	982	14
Kommunfullmäktige och revision	13	13	
Valnämnd	0,3	0,3	
Överförmyndarnämnd	5	5	
Räddningstjänst	47	47	
Buffert för volymförändringar	15	15	
Summa miljoner kronor	3 187	3 237	50

